

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.282.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 10159 Pani Posłanki Magdaleny Filipek-Sobczak, w sprawie skutków prawnych projektu ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Celem projektu jest wdrożenie systemowego rozwiązania zapewniającego osobom z niepełnosprawnościami indywidualne wsparcie pozwalające na prowadzenie niezależnego życia, a także pełną aktywizację społeczną i zawodową. Projekt stanowi realizację zobowiązań wynikających z Konwencji ONZ o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami, zwanej dalej „konwencją” (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 oraz z 2018 r. poz. 1217), którą Polska ratyfikowała 6 września 2012 r., w szczególności jej art. 19.

Zgodnie z rozwiązaniami projektowymi prawo do korzystania z asystencji osobistej będzie przysługiwało: osobom dorosłym (18-65 lat), które uzyskały co najmniej 80 punktów w skali potrzeby wsparcia (zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) oraz dzieciom i młodzieży (13-18 lat) posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności ze szczególnymi wskazaniami (opieka stała i udział opiekuna) lub orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności z odpowiednim wskazaniem. Osoby, które uzyskają prawo do asystencji osobistej przed ukończeniem 65 roku życia, będą mogły korzystać z niego do końca okresu obowiązywania decyzji o przyznaniu prawa do asystencji osobistej.

Założenie, że asystencja osobista będzie przysługiwała osobom z niepełnosprawnościami w wieku od 13 do 65 roku życia wynika z celu ustawy, jakim jest zapewnienie wsparcia zwiększającego niezależność tej grupy wiekowej, której przedstawiciele znajdują się w najbardziej aktywnym społecznie i zawodowo okresie życia.

Projekt zakłada, że dzieci poniżej 13 roku życia potrzebują przede wszystkim opieki rodziców/opiekunów prawnych. W obecnie funkcjonujących programach resortowych (np. „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” finansowany z Funduszu Solidarnościowego) możliwe jest objęcie dzieci od 2 roku życia usługami asystenckimi, o ile spełnią one warunki posiadania orzeczenia o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami w pkt 7 i 8 tego dokumentu konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego, codziennego współdziałania opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Projekt zawiera też zapis, zgodnie z którym po upływie 36 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego dokona przeglądu stosowania jej przepisów, w tym m.in. analizy wpływu przyjętych rozwiązań na funkcjonowanie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami. Celem ewaluacji będzie

przedstawienie Radzie Ministrów rekomendacji w zakresie rozwiązań umożliwiających rozwój świadczenia asystencji osobistej na rzecz dzieci i młodzieży, w tym objęcia prawem do asystencji osobistej dzieci, które nie ukończyły 13 roku życia.

Należy podkreślić, że osoby powyżej 65 roku życia mogą również korzystać z innych, dedykowanych im form wsparcia. Są to m.in. usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, świadczone w ramach pomocy społecznej dla seniorów (programy „Senior+” i „Opieka 75+”). Z myślą o osobach starszych planuje się ponadto wdrożenie nowego rozwiązania w postaci bonu senioralnego (projekt ustawy o bonie senioralnym znajduje się w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów pod numerem: UA3).

Podobnie jak dzieci poniżej 13 roku życia, także osoby z niepełnosprawnościami, które przekroczyły 65 rok życia i posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniami wymienionymi w lit. a i b, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, mogą korzystać z tzw. „programowej” asystencji osobistej, której celem jest poprawa funkcjonowania osoby z niepełnosprawnościami w jej środowisku, zwiększenie możliwości zaspokajania jej potrzeb oraz włączenie jej w życie społeczne¹.

Czynnikiem, który wpłynął na decyzję o zawężeniu grupy beneficjentów ustawowej asystencji osobistej były kwestie związane z odpowiedzialnym prowadzeniem polityki finansowej państwa. Należało ustalić priorytety w dostępie do usług asystencji osobistej, przyznając w tym względzie pierwszeństwo grupie, której wsparcie o jakim mowa w art. 19 konwencji jest najbardziej potrzebne.

Podkreślam, że Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej planuje przeprowadzenie ewaluacji ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami również pod kątem możliwości wdrożenia rozwiązań, które ewentualnie pozwoliłyby na ustawowe objęcie przedmiotową usługą szerszego kręgu beneficjentów, tj. osób poniżej 13 i powyżej 65 roku życia.

W kwestii uznania prawa do asystencji za prawo nabyte w przypadku osób posiadających prawomocne orzeczenia o niepełnosprawności na czas nieokreślony należy mieć na względzie, że usługa asystencji osobistej projektowana w ustawie o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z dyspozycją art. 19 konwencji, ma stanowić instrument wspierający niezależne życie osoby z niepełnosprawnościami i odpowiadać na jej aktualne potrzeby. Warunkiem spełnienia tego wymogu jest przeprowadzanie okresowych ocen funkcjonowania osób uprawnionych celem ustalenia, czy i jaki zakres wsparcia jest im potrzebny. Automatyczne przypisywanie prawa do asystencji na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności wydanego na czas nieokreślony byłoby sprzeczne z ideą projektowanej w ustawie indywidualizacji wsparcia. Podkreślić należy, że orzeczenie, zwłaszcza wydane na czas nieokreślony, może nie uwzględniać zmian funkcjonalnych zachodzących z czasem (zarówno pogorszenia, jak i poprawy stanu zdrowia danej osoby). Jedną z konsekwencji uznania prawa do asystencji osobistej za bezterminowe na podstawie

---

¹ zob.: program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2025; zob. [Program resortowy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Organizacji Pozarządowych - Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych](#)

samego orzeczenia mogłoby być blokowanie środków dla osób, które w danym momencie znajdują się w trudniejszej sytuacji funkcjonalnej, ale wydano im orzeczenia terminowe.

Zgodnie z projektem ustawy dostęp do usługi asystencji osobistej uzależniony będzie przede wszystkim od posiadania decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia na minimum 80 punktów w przyjętej skali, zgodnie z art. 6b(3) ust. 1 ustawy z dnia z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44²⁾). Rozwiązanie to jest spójne z założeniami projektowanej reformy systemu orzecznictwa o niepełnosprawności, który będzie się opierał na modelu ICF (International Classification of Functioning), czyli Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia. Oznacza to odejście od obecnych orzeczeń na rzecz systemu oceny funkcjonalnej.

Trzeba zaznaczyć, że w projekcie zadbano o zabezpieczenie sytuacji osób, które nabyły prawo do asystencji osobistej przed ukończeniem 65 roku życia. Zakłada się utrzymanie prawa do asystencji osobistej dla tej grupy przez okres, na który wydano decyzję to prawo ustalającą.

Projekt ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami poddano szerokim konsultacjom publicznym. Przyjęte rozwiązania są efektem pogłębionych analiz w zakresie wszystkich objętych jego przepisami kwestii, także zasad na jakich prawo do usługi będzie przyznawane.

Odnosząc się do pytania „czy rozważane jest wprowadzenie w ustawie alternatywnych, a nie wzajemnie wykluczających się przesłanek – tj. uznanie prawa do asystencji zarówno dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, jak i osób z poziomem potrzeby wsparcia od 70 punktów wzwyż?” pragnę podkreślić, że nie można uznać, iż wspomniane przesłanki się wykluczają, gdyż każda z nich dotyczy innych kategorii uprawnionych. Jak już wskazano system punktacji i warunek uzyskania co najmniej 80 punktów w skali potrzeby wsparcia (zgodnie z przepisami ustawy z dnia o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) dotyczy osób dorosłych (18-65 lat), natomiast przesłanka orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności z odpowiednim wskazaniem lub posiadania orzeczenia o niepełnosprawności ze szczególnymi wskazaniem (opieka stała i udział opiekuna) - dzieci i młodzieży (13-18 lat).

Rozdzielenie przesłanek kwalifikujących do asystencji osobistej dorosłych od tych stosowanych w przypadku dzieci i młodzieży wynika po pierwsze z różnic w systemach orzeczniczych (dzieci nie podlegają ocenie w skali potrzeby wsparcia), po drugie z różnic dotyczących potrzeby i poziomu samodzielności, jakie występują między posiadającymi prawo do prowadzenia niezależnego życia dorosłymi, a dziećmi, które pozostają pod opieką rodziców lub opiekunów. Zastosowanie różnych przesłanek wobec tych dwóch grup pozostaje zatem w pełnej zgodzie z duchem projektu i jego założeniami.

W odpowiedzi na propozycję objęcia nowym systemem orzeczniczym osób starszych (np. grupy wiekowej 80+), których stan zdrowia nie kwalifikuje do formalnego uzyskania stopnia niepełnosprawności, ale które wymagają wsparcia z uwagi na ograniczenia poznawcze i fizyczne, należy podkreślić, że tak obecnie, jak i w nowym systemie orzecznictwa o niepełnosprawności, z istoty rzeczy, nie mogą uczestniczyć/funkcjonować osoby, które

---

²⁾Zmiany tekstu jednolitego zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 858, 1089, 1165, 1494 i 1961 oraz z 2025 r. poz. 620.

z uwagi na stan zdrowia nie kwalifikują się do uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności czy stopniu niepełnosprawności. Rozwiązania stanowiące odpowiedź na potrzeby grup, do których przynależność określa się na podstawie innych kryteriów, niż obowiązujące w ramach systemu orzekania o niepełnosprawności nie mogą – ze względu na strukturę oraz założenia i cele tego systemu – stać się jego częścią.

Informuję, że w ramach projektu FERS pn. „Przebudowa modelu orzekania o niepełnosprawności oraz form wsparcia” przygotowywane są nowe rozwiązania systemowe, dedykowane osobom z niepełnosprawnościami. Projekt zakłada pogłębioną analizę obecnego systemu orzekania oraz funkcjonujących form wsparcia i infrastruktury orzeczniczej, a także opracowanie kompleksowego, zintegrowanego modelu orzekania odpowiadającego na indywidualne potrzeby osób z formalnie potwierdzoną niepełnosprawnością. Systemem tym będą zatem mogły zostać objęte wyłącznie osoby, które uzyskają orzeczenia o niepełnosprawności.

Nowy model zostanie oparty na ICF oraz wspomnianej Konwencji ONZ. Wśród głównych celów jego wprowadzenia wymienić należy: zapewnienie indywidualizacji i sprawiedliwości w dostępie do świadczeń; kompensację zwiększonych kosztów życia wynikających z niepełnosprawności; uproszczenie procedur i integrację danych dzięki nowoczesnemu systemowi teleinformatycznemu. W ramach projektu zostaną też opracowane kryteria ustalania niepełnosprawności oraz kryteria kwalifikacji do świadczeń i innych form wsparcia.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie jest aktualnie rozważana „zmiana modelu asystencji dzieci na model asystencji rodzinnej” w ramach ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2025 r. poz. 49). Asystencja osobista dla dzieci i młodzieży projektowana w ustawie o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami, stanowi odrębne rozwiązanie prawne, niezależne od funkcji asystenta rodziny.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Łukasz Krasoń

Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/